

การบริหารบุคลากรภายในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม

นายถวัลย์ ทองมี

003784

ศูนย์วิทยุทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

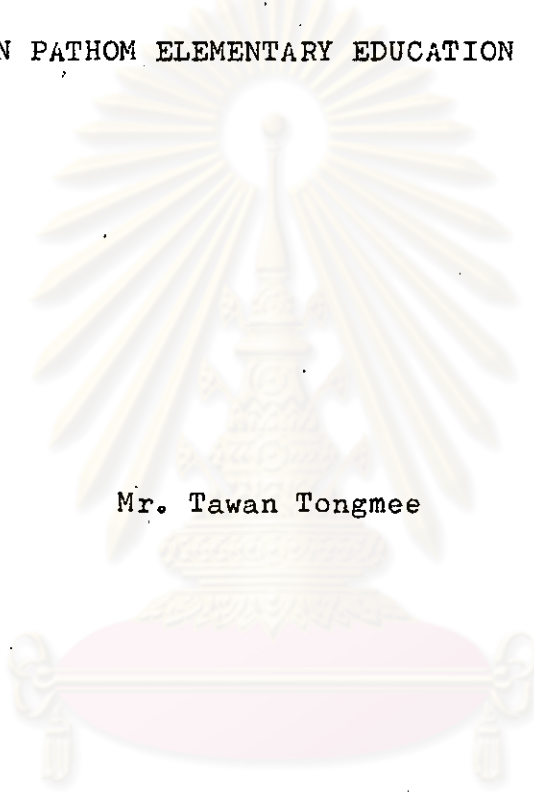
ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2524

I 157 2150A

PERSONNEL ADMINISTRATION IN ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE
NAKHON PATHOM ELEMENTARY EDUCATION OFFICE

Mr. Tawan Tongmee

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration

Graduate School
Chulalongkorn University

1981

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การบริหารบุคลากรภายในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดนครปฐม

โดย

นายฉวีชัย ทองมี

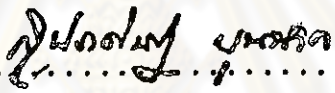
ภาควิชา

บริหารการศึกษา

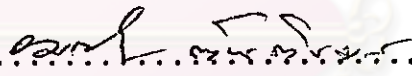
อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์

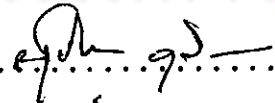
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

 ..... กณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประดิษฐ์ ชูนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย ตันติเมธ)

 ..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์)

 ..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ณัฐนิภา กุปรัตน์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การบริหารบุคลากรภายในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม

ชื่อนิสิต   นายถวัลย์   ทองมี

อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์

ภาควิชา   บริหารการศึกษา

ปีการศึกษา   2523

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพที่ปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการบริหารบุคลากรภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม
2. เพื่อศึกษาสภาพที่ควรปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารบุคลากรภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม
3. เพื่อเปรียบเทียบสภาพที่ปฏิบัติจริงกับควรปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารบุคลากรภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและผู้ปฏิบัติการ
4. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารบุคลากรภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม

สมมติฐานของการวิจัย

ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและผู้ปฏิบัติการต่อสภาพการบริหารบุคลากรภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม ตามที่ปฏิบัติจริงกับควรปฏิบัติ แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยประชากร 2 กลุ่ม คือ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 257 คน ผู้ปฏิบัติการ จำนวน 365 คน รวมทั้งสิ้น 622 คน จากโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม ทุกโรงเรียน จำนวน 257 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม 1 ชุด มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบแบบประมาณค่าและแบบปลายเปิด ประกอบด้วย สถานภาพส่วนตัว การบริหารบุคลากรทั้ง 4 ด้าน คือ การให้โต้วาทีซึ่งบุคลากร การบำรุงรักษาบุคลากร การพัฒนาบุคลากร และการให้บุคลากรพ้นจากตำแหน่ง ส่วนแบบสอบถามปลายเปิดมีปัญหาและข้อเสนอแนะให้ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอความคิดเห็น ได้ส่งแบบสอบถามไปจำนวน 622 ฉบับ ได้รับกลับคืน 620 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 99.68

การวิเคราะห์ ใช้วิธีหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t ($t - test$)

ผลการวิจัย

1. การบริหารบุคลากรภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม เกี่ยวกับการให้โต้วาทีซึ่งบุคลากรในสภาพที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง ในสภาพที่ควรปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด การบำรุงรักษาบุคลากรในสภาพที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก ในสภาพที่ควรปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด การพัฒนาบุคลากรในสภาพที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง ในสภาพที่ควรปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และการให้บุคลากรพ้นจากตำแหน่งในสภาพที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง ในสภาพที่ควรปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
2. ความความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและผู้ปฏิบัติการต่อสภาพการบริหารบุคลากรภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม ที่ปฏิบัติจริงกับการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารบุคลากรภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม ที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามปลายเปิด ที่สำคัญมีดังต่อไปนี้

3.1 ปัญหา

3.1.1 การคัดเลือกบุคลากรไม่ตรงกับความต้องการของโรงเรียน

3.1.2 การจัดสวัสดิการต่าง ๆ ลาช้าและไม่ดีเท่าที่ควร

3.1.3 ขาดการสนับสนุนจากบุคคลภายนอก

3.1.4 การให้บริการด้านต่าง ๆ แก่บุคลากรที่พ้นจากตำแหน่งลาช้า

3.2 ข้อเสนอแนะ

3.2.1 ควรคัดเลือกบุคลากรให้ตรงกับความต้องการของโรงเรียน

3.2.2 ควรจัดสวัสดิการให้รวดเร็วและทัดเทียมกับหน่วยงานอื่น

3.2.3 การมีส่วนร่วม ความร่วมมือและความช่วยเหลือจากบุคคลภายนอก ควรจะได้รับการสนับสนุนให้มากยิ่งขึ้น

3.2.4 ควรให้ความสะดวกในเรื่อง โอน ย้าย ออกจกตำแหน่ง และรับเงินสวัสดิการให้รวดเร็วกว่านี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title   Personnel Administration in Elementary
School under the Nakhon Pathom Elementary
Education Office.

Name   Mr. Tawan Tongmee

Thesis Advisor   Assistant Professor Noppongs Bunyajitradulya

Department   Educational Administration

Academic   1980

ABSTRACT

The Purposes of the Study:

1. To study the personnel administration in practice in elementary schools under the Nakhon Pathom Elementary Education Office.
2. To study the ideal practice of personnel administration in elementary schools under the Nakhon Pathom Elementary Education Office.
3. To compare the ideal and present practices in personnel administration according to the ideas of the school administrators and staff.

4. To study the problems encountered and the recommended actions to be taken in personnel administration in elementary schools under the Nakhon Pathom Elementary Education Office.

Hypothesis:

There are different ideas between the school administrators and the staff in personnel administration in elementary schools under the Nakhon Pathom Elementary Education Office regarding present practices and ideal practices.

Procedures:

The sampling used in this research was composed of two groups of persons: 257 school administrators and 365 staff, totalling 622 from all 257 elementary schools under the Nakhon Pathom Elementary Education Office.

The instrument used in this study included a check-list, a rating scale, and an open - ended questionnaire. This instrument included items about the status of the sample population and the four areas of personnel administration: recruitment and selection; maintenance; developing personnel; and dismissal and retirement. The open - ended questionnaire asked about problems and recommendations for personnel administration in the four areas mentioned. Six hundred twenty-two questionnaires were distributed and six

hundred twenty completed copies (99.68 %) were returned.

The data were analysed by using percentages, means, standard deviations, and the t (t - test).

Findings and conclusions

1. Regarding personnel administration in elementary schools under the Nakhon Pathom Elementary Education Office, the following results were found:

a. Personnel recruitment and selection the present level is of average acceptability, while the uppermost level is desired.

b. Personnel maintenance: the present level is above average in acceptability uppermost level is desired.

c. Personnel development: the present level is of average acceptability while the above average level is desired.

d. Personnel dismissal and retirement the present level is of average acceptability, while the above average level is desired.

2. The ideas between the school administrators and staff in personnel administration regarding present practices and ideal practices are significantly different at the 0.01 level.

3. The problems and recommendations for personnel administration in elementary schools under the Nakhon Pathom Elementary Education Office noted from the open-ended questionnaires were as follow:

Problems:

1. The recruitment and selection of personnel does not satisfy the school needs.
2. The services are very slow and not good enough.
3. Support from lay persons is lacking.
4. Many kinds of services for the retired are slow.

Recommendations:

1. The personnel selection should satisfy the school needs.
2. The services should be as rapid and as efficient as those of other government organizations.
3. The participation, co-operation, and support of lay persons should be increased and improved.
4. Transference and retirement should be easier. The corresponding financial benefits should be more quickly concluded.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดีโดยได้รับความอนุเคราะห์จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและคอยควบคุมการวิจัย ได้กรุณาให้คำแนะนำช่วยเหลือและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างใกล้ชิด จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ 20 ท่าน คือ นายกมล สุตประเสริฐ ดร.สุรรัฐ ศิลปอนันต์ ดร.วิจิตร วรุตบางกูร ดร.ประชุม รอดประเสริฐ รองศาสตราจารย์ อำพน ศรีธัญชัย ดร. ชวนชม ชินะตั้งกูร ดร.ศิริชัย ชินะตั้งกูร ดร.สุภารัตน์ รัชอินทร์ นายนคร เทพวรรณ ดร. มลิินทร์ สำเภาเงิน นายบุญเลี้ยง พลอาวุธ นายบุญเลิศ จันทิรัฎฐ์ นายแสนยา สามไชย นายฉลาย แก้วพุกผา นายปรีชา นิพนธ์ พิทยา นายวิรัช ธรรมแสง นางอำนวยการ วงษ์กนอม นางสาวสังวาลย์ สัมสนิต นายโอสถ ทองมี นายสุทิน มงคลวิทย์ ได้กรุณาตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้รับความอนุเคราะห์จากรองศาสตราจารย์ อำพน ศรีธัญชัย กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดนครปฐม ทุกอำเภอ กรุณาให้ความสะดวกในการส่งและเก็บแบบสอบถาม นายสุนทร ยะนิล นายสำเภา ขอนแก่น นายสุจินต์ จรัสชัยวรณา ที่กรุณาช่วยเหลือจัดพิมพ์วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และนางบุผผา ทองมี ได้กรุณาให้การสนับสนุนการศึกษาค้นคว้าในการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งในความกรุณาที่ได้รับจากทุกท่านที่ได้กล่าวนามมาแล้ว จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย.

ดวลย์ ทองมี

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
กิติกรรมประกาศ	ฎ
รายการแผนภูมิและตารางประกอบต่าง ๆ	ฅ

บทที่

1	บทนำ	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	11
	สมมติฐานของการวิจัย	11
	ข้อตกลงเบื้องต้น	12
	ขอบเขตของการวิจัย	12
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยนี้	12
	คำจำกัดความ	13
	วิธีดำเนินการวิจัย	14
	ลำดับขั้นในการเสนอข้อมูล	15
2	วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	17
	การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาในปัจจุบัน	17
	สภาพการจัดการประถมศึกษาของสำนักงานการศึกษา จังหวัดนครปฐม	38
	การจัดองค์การบริหารงานบุคคล	46

	การบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการครู	48
	การบริหารงานบุคคลากร	54
3	วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล	89
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	89
	สมมติฐานของการวิจัย	89
	ประชากร	90
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	91
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	95
	การวิเคราะห์ข้อมูล	96
4	การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล	99
	ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	100
	ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารบุคลากรภายใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครปฐม	105
	ตอนที่ 3 เปรียบเทียบสภาพที่ปฏิบัติจริงกับควรปฏิบัติเกี่ยวกับ การบริหารบุคลากรภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม	143
	ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารบุคลากร ..	146
5	สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ	166
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	166
	สมมติฐานของการวิจัย	166

บทที่	หน้า
วิธีดำเนินการวิจัย	167
สรุปผลการวิจัย	168
อภิปราย และขอเสนอแนะ	181
ขอเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต	196
บรรณานุกรม	198
ภาคผนวก	206
ประวัติผู้เขียน	239

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการแผนภูมิและตารางประกอบต่าง ๆ

แผนภูมิที่		หน้า
1	โครงสร้างและระบบบริหารการประถมศึกษาแห่งชาติ	32
2	โครงสร้างและระบบบริหารการประถมศึกษา ระดับจังหวัด	33
3	โครงสร้างและระบบบริหารการประถมศึกษา ระดับอำเภอ	34
4	แสดงลักษณะการบริหารงานของโรงเรียนขนาดใหญ่มาก	35
5	แสดงลักษณะการบริหารงานของโรงเรียนขนาดใหญ่ (มีผู้ช่วย 3 คน)	36
6	แสดงลักษณะการบริหารงานของโรงเรียนขนาดใหญ่ (มีผู้ช่วย 2 คน)	36
7	แสดงลักษณะการบริหารงานของโรงเรียนขนาดกลาง	37
8	แสดงลักษณะการบริหารงานของโรงเรียนขนาดเล็ก	37
9	แสดงจำนวนนักเรียนแยกเป็นชั้นและเขียนเป็นรูปปิรามิด	41
10	แสดงระดับและวุฒิของครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครปฐม	43
11	แสดงการเปรียบเทียบงบประมาณ	45
12	โครงสร้างขององค์การบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการครู ...	52
13	โครงสร้างขององค์การบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการครู จังหวัดนครปฐม	53
14	แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มประชากรเกี่ยวกับการให้ ได้มาซึ่งบุคลากร	108
15	แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มประชากรเกี่ยวกับการ การบำรุงรักษาบุคลากร	117

แผนภูมิที่

หน้า

15	แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มประชากรเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร	129
17	แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มประชากรเกี่ยวกับการให้บุคลากรพ้นจากตำแหน่ง	138
18	แสดงการเปรียบเทียบสภาพที่ปฏิบัติจริงกับควรปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารบุคลากร	144

ตารางที่

1	ผลการสอบไล่ปีการศึกษา 2522 ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครปฐม	42
2	แสดงจำนวนอาคารเรียนและอาคารประกอบ	44
3	แสดงจำนวนประชากรแยกเป็นรายอำเภอ	91
4	แสดงการส่งและรับแบบสอบถาม	95
5	แสดงกลุ่มประชากรจำแนกตามเพศ	100
6	แสดงกลุ่มประชากรจำแนกตามอายุ	101
7	แสดงกลุ่มประชากรจำแนกตามอายุราชการ	102
8	แสดงกลุ่มประชากรจำแนกตามระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งปัจจุบัน	103
9	แสดงกลุ่มประชากรจำแนกตามวุฒิทางการศึกษา	104
10	แสดงสภาพที่ปฏิบัติจริงและควรปฏิบัติเกี่ยวกับการให้โต้วมาซึ่งบุคลากร	107
11	แสดงสภาพที่ปฏิบัติจริงและควรปฏิบัติเกี่ยวกับการบำรุงรักษาบุคลากร	115
12	แสดงสภาพที่ปฏิบัติจริงและควรปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร	128
13	แสดงสภาพที่ปฏิบัติจริงและควรปฏิบัติเกี่ยวกับการให้บุคลากรพ้นจากตำแหน่ง	137

ตารางที่ ๔

หน้า

14	แสดงการเปรียบเทียบสภาพที่ปฏิบัติจริงกับควรรปฏิบัติเกี่ยวกับ การบริหารบุคลากร	143
15	แสดงปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการให้โตมาซึ่งบุคลากร ...	147
16	แสดงปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบำรุงรักษาบุคลากร ...	152
17	แสดงปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร	157
18	แสดงปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการให้บุคลากร พ้นจากตำแหน่ง	163
19	แสดงรายละเอียดจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ การให้โตมาซึ่งบุคลากร	229
20	แสดงรายละเอียดจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ การบำรุงรักษาบุคลากร	231
21	แสดงรายละเอียดจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ การพัฒนาบุคลากร	234
22	แสดงรายละเอียดจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ การให้บุคลากรพ้นจากตำแหน่ง	237

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย